

VABARIIGI VALITSUS

MÄÄRUS

Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ muutmine

Määrus kehtestatakse Vabariigi Valitsuse seaduse § 27 lõike 3 alusel.

§ 1. Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruses nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 1 pealkirjast jäetakse välja tekstiosa „, kontseptsioon“;

2) paragrahvi 1 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Enne seaduseelnõu (edaspidi käesolevas peatükis ka *eelnõu*) väljatöötamist koostatakse väljatöötamiskavatsus, milles käsitletakse järgmist teavet ja põhjendusi:

- 1) lahendamist vajav probleem (edaspidi ka *küsimus*);
- 2) eesmärgid;
- 3) võimalikud lahendused, sealhulgas automatiseerimisel või tehisarul põhinevad lahendused;
- 4) võimalik mõju, sealhulgas hinnang halduskoormusele, ja koormuse suurenemise korral lahendus olemasoleva halduskoormuse vähendamiseks;
- 5) seaduseelnõu väljatöötamise edasine tegevus- ja ajakava;
- 6) muu küsimuse lahendamisel tähtsust omav teave.“;

3) paragrahvi 1 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

4) paragrahvi 1 lõige 4 sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Väljatöötamiskavatsuse ja seaduseelnõu mõju osa koostamisel ning mõjuanalüüsi tegemisel, samuti seaduse mõju järelhindamisel lähtutakse Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement“ (edaspidi *reglement*) § 5 lõike 2 alusel kinnitatud mõju hindamise metoodikast.“;

5) paragrahvi 1 lõikest 5 jäetakse välja tekstiosa „, kontseptsooni“;

6) paragrahvi 15 lõigete 1 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Selleks eelnõu keeleteoimetatakse.“;

7) paragrahvi 15 lõike 2 teine ja kolmas lause sõnastatakse järgmiselt:

„Üht ja sama mõtet väljendatakse üldjuhul samas sõnastuses. Ühe ja sama mõiste tähistamisel välditakse eri terminite kasutamist.“;

8) paragrahvi 15 lõige 3 sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Õigusakti eelnõu sõnastamisel väljendatakse normi kohustuslikkust kindla kõneviisiga, vältides üldjuhul käskivaid modaaltegusõnu. Välislepingu menetlemist käsitleva eelnõu sõnastamisel kasutatakse da-tegevusnime.“;

9) paragrahvi 19 lõige 4 sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Üldtuntud tähiseid ja ametlikke või seaduses sätestatud lühendsõnu, -termineid ja -nimesid võib kasutada eelnõusse kavandatavas tabelis ja eelnõu lisades.“;

10) paragrahvi 19 lõikes 5 asendatakse sõna „lühendi“ sõnaga „lühendkuju“;

11) paragrahvi 20 punkti 1 täiendatakse pärast sõna „EELNÕU“ sõnadega „ja eelnõu versiooni kuupäev“;

12) paragrahvi 27 lõike 3 teises lauses asendatakse tekstiosa „leheküljenumbreid, näiteks: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/30/EÜ, millega edendatakse biokütuste ja muude taastuvkütuste kasutamist transpordisektoris (ELT L 123, 17.05.2003, lk 42–46)“ tekstiosaga „dokumentide puhul, mis on ilmunud kuni 30. septembrini 2023, leheküljenumbriid“;

13) paragrahvi 27 lõikest 4 jäetakse välja tekstiosa „, näiteks: nõukogu direktiiv 2000/29/EÜ taimedele või taimsetele saadustele kahjulike organismide ühendusse sissetoomise ja seal levimise vastu võetavate kaitsemeetmete kohta (EÜT L 169, 10.07.2000, lk 1–112), muudetud direktiiviga 2005/77/EÜ (ELT L 296, 12.11.2005, lk 17)“;

14) paragrahvi 29 lõike 3 esimesest lausest jäetakse välja tekstiosa „, näiteks: nõukogu direktiiv 2011/85/EL“;

15) paragrahvi 29 lõikest 4 jäetakse välja tekstiosa „, näiteks: nõukogu määrus (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT L 12, 16.01.2001, lk 1–23)“;

16) paragrahvi 33 lõikes 3 asendatakse sõnad „Riigikogu häälteenamust“ sõnadega „Riigikogu poolthäälte enamust“;

17) paragrahvi 34 lõiget 4 täiendatakse neljanda lausega järgmises sõnastuses:

„Samamoodi toimitakse sõna või tekstiosa väljajätmise korral.“;

18) määrust täiendatakse §-ga 39¹ järgmises sõnastuses:

„§ 39¹. Seletuskirja keelekasutus

Eelnõu seletuskirja keelekasutus peab vastama eesti kirjakeele normile. Selleks seletuskiri keeletoimetatakse.“;

19) paragrahvi 40 lõike 1 punktis 6 asendatakse sõna „mõjud“ sõnaga „mõju“;

20) paragrahvi 40 lõike 1 punktis 7 asendatakse sõnad „rakendamise seotud“ sõnadega „rakendamisest tulenevad“;

21) paragrahvi 42 lõige 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kui enne seaduseelnõu ja seletuskirja koostamist on koostatud seaduseelnõu väljatöötamiskavatsus, märgitakse käsitletavas osas selle kooskõlastamise tulemus ja eelnõu vastavus väljatöötamiskavatsusele. Kui eelnõu erineb väljatöötamiskavatsusest, siis märgitakse ka mille poolest ja põhjendatakse erinevust. Kui väljatöötamiskavatsust ei ole koostatud, esitatakse selle kohta põhjendus.“;

22) paragrahvi 43 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Seletuskirja käsitletava osa viimases alaosas esitatakse analüüs ja kokkuvõtlik hinnang eelnõu kooskõla kohta Eesti Vabariigi põhiseadusega.“;

23) paragrahvi 45 tekst sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Seletuskirja osas „Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele“ selgitatakse kokkuvõtlikult eelnõu seost Euroopa Liidu õigusega, sealhulgas selgitatakse, kas eelnõu on vajalik Euroopa Liidu määruse, direktiivi või muu õigusakti riigisiseseks rakendamiseks.

(2) Kui eelnõu on vajalik Euroopa Liidu õigusakti riigisiseseks rakendamiseks, esitatakse seletuskirjas viide selle õigusakti eelnõu kohta heakskiidetud Eesti seisukohtadele ja hilisematele seisukohtade muudatustele, samuti Euroopa Komisjoni mõjuanalüüsile, kui see on koostatud.

(3) Kui Euroopa Liidu õigusakt jätab liikmesriigile kaalutlusõiguse selle rakendamisel, selgitatakse kokkuvõtlikult tehtud valikuid, sealhulgas Euroopa Liidu õigusaktis sätestatust rangemate nõuete kehtestamist.

(4) Kui eelnõusse, mis on vajalik Euroopa Liidu õigusakti riigisiseseks rakendamiseks, on kavandatud ka üksnes riigisisese vajadusest lähtuvad sätted, esitatakse seletuskirja käsitletavas osas nende sätete loetelu.

(5) Euroopa Liidu direktiivi ülevõtmisel lisatakse seletuskirjale Euroopa Komisjonis väljatöötatud vastavustabel, selle puudumise korral käesoleva eeskirja lisas esitatud vastavustabel. Euroopa Liidu määruse rakendamisel esitatakse seletuskirja käsitletavas osas loetelu määruse artiklitest, mille rakendamiseks on vaja Eesti õigust muuta.“;

24) paragrahvid 46 ja 47 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 46. Seaduse mõju

(1) Seletuskirja osas „Seaduse mõju“ antakse hinnang seaduse rakendamisel avalduvatele tulemustele ja mõjule.

(2) Mõju analüüsimisel võetakse aluseks sisulised muudatused, mis vajaduse korral koondatakse. Alati tuuakse välja mõjutatud sihtrühmad.

(3) Seletuskirja käsitletavas osas analüüsitakse kogu avalduvat mõju, arvestades eelkõige:

- 1) mõju julgeolekule ja turvalisusele;
- 2) majanduslikku mõju;
- 3) sotsiaalset mõju, sealhulgas mõju iibele;
- 4) mõju digiühiskonnale;
- 5) mõju elu- ja looduskeskkonnale;
- 6) mõju regionaalarengule;
- 7) mõju võrdsetele võimalustele.

(4) Mõju hinnatakse tasakaalustatult, kirjeldades soovitud mõju kõrval ka muud otsest või kaudset mõju, sealhulgas riske ja määramatust. Kui seaduse rakendamine toob haldusvälistele isikutele uusi kohustusi või piiranguid või olemasolev halduskoormus suureneb, hinnatakse koormust võimaluse korral kvantitatiivselt.

(5) Mõju hinnatakse teadmuspõhiselt, võttes arvesse nii tõenduspõhiseid allikaid kui ka muud olemasolevat teavet. Mõju hindamisel kasutatud allikatele viidatakse. Andmete, protsesside või muude seoste kirjeldamiseks võib kasutada infograafikat.

(7) Õigusakti järelhindamine kavandatakse siis, kui seaduse rakendamisega kaasneb märkimisväärne risk või määramatus. Alati nähakse järelhindamise kohustus ette siis, kui olulise mõjuga seaduseelnõu väljatöötamiskavatsus on erandlikult jäetud kiireloomulisuse tõttu koostamata.

§ 47. Seaduse rakendamisest tulenevad riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

(1) Seletuskirja osas „Seaduse rakendamisest tulenevad riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud“ antakse ülevaade seaduse rakendamise mõjust riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuse kuludele ja tuludele ning selgitatakse rakendamiseks vajalikke tegevusi ja töökorralduslikku mõju.

(2) Kui seaduse rakendamine mõjutab asutuse, kohaliku omavalitsuse üksuse või riigieelarvet, siis hinnatakse kulude ja tulude rahalist muutust ning esitatakse lisavahendite katmise allikas. Kui rakendamiseks on vaja lisavahendeid riigieelarvest, selgitatakse, millal plaanitakse neid taotleda.

(3) Kui seaduse rakendamiseks on vaja arendada infosüsteemi või muud tehnoloogilist lahendust, tuuakse välja:

- 1) millised infosüsteemid või tehnoloogilised lahendused muutmist vajavad või milliseid uusi lahendusi on vaja luua;
- 2) kas lahenduses saab kasutada tehisaru võimalusi;

- 3) mis on muudatuste hinnanguline kulu ja kas on olemas vahendid arendustööde tegemiseks;
- 4) tööde esialgne ajaraam;
- 5) tööde riigipoolne vastutaja.

(4) Kui seaduse rakendamine riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse kulusid või tulusid ei mõjuta, märgitakse see seletuskirjas.“;

25) paragrahvi 50 pealkiri sõnastatakse järgmiselt:

„§ 50. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade ja esindusorganisatsioonide kaasamine ning avalik konsultatsioon“;

26) paragrahvi 50 lõike 1 punkti 1 täiendatakse pärast sõna „huvirühmale“ tekstiosaga „, esindusorganisatsioonile“;

27) paragrahvi 58 tekstis asendatakse sõna „osundama“ sõnaga „osutama“ vastavas muutevormis;

28) määrust täiendatakse §-ga 66¹ järgmises sõnastuses:

„Käesoleva määruse 1. mail 2026 jõustunud nõuete täitmist kontrollib Justiits- ja Digiministeerium väljatöötamiskavatsuse ja seaduseelnõu puhul, mis saadetakse esmakordselt kooskõlastamisele 1. juulil 2026 või pärast seda.“;

29) määruse lisa „Euroopa Liidu direktiivi ja Eesti õigusakti vastavustabel“ kehtestatakse uues sõnastuses (lisatud).

§ 2. Määrus jõustub 1. mail 2026. a.

Kristen Michal
Peaminister

Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja digiminister

Keit Kasemets
Riigisekretär

Lisa

Euroopa Liidu direktiivi ja Eesti õigusakti vastavustabel

EL-i õigusakti norm	EL-i õigusakti normi ülevõtmise kohustuslikkus	EL-i õigusakti normi sisuliseks rakendamiseks kehtestatavad riigisisised õigusaktid		Märke ¹	Kommentaariid
Artikkel, lõige, punkt	Jah, ei, valikuline	Paragrahv, lõige, punkt	Pealkiri		

¹ Tähista lahter vastavalt:

Roheline – minimaalne ülevõtmine.

Kollane – kaalutlusruumiga ülevõtmine.

 Punane – laiem ülevõtmine.